

Dette er en del af et inspirationsforløb om argumenterende tekster udarbejdet til undervisningsministeriet og emu.dk af et konsortium bestående af UCC, VIAUC, UC Sjælland og Institut for Pædagogik og Læring (DPU), Aarhus Universitet

Beskrivelse af praksisafprøvning af forløb: Argumenterende tekster

Forløbet varede 12 lektioner, der var fordelt på seks dobbeltlektioner.

Beskrivelsen herunder synliggør, hvilke undervisningsaktiviteter der var valgt for at understøtte elevernes læring. Lektionerne var rammesat ud fra tre faser i undervisningen: Introduktion, udforskning og konsolidering, afslutning.

Nedenfor ses en oversigt over og beskrivelse af indholdet i de enkelte lektioner samt eksempler på, hvordan udvalgte aktiviteter er foregået i afprøvningsklasserne.

Beskrivelse af 1.-2. lektion

Introduktion og aktivering af forhåndsviden

I første lektion introducerer læreren forløbet og forklarer dagens program, som er skrevet på tavlen eller på anden måde synliggjort, så der løbende kan relateres til programmet. Derefter fortælles, hvad målet er for elevernes skriftlige fremstilling, og hvilke mål de forventes af nå i dagens lektioner. Også målene synliggøres.

Den første undervisningsgang består både af en introduktion og aktivering af elevernes forhåndsviden om argumenterende tekster. Det foregår som brainstorm og som afprøvning af egne synspunkter i forhold til det emne, som debatindlægget drejer sig om. Herved synliggøres elevernes forudsætninger.

De øvrige gange opsummerer læreren under introduktionen, hvad der har været arbejdet med den forrige gang, hvorefter dagens program og mål italesættes.

Praksisafprøvning

Læreren introducerer og forklarer om det kommende forløb. Hun forklarer, at eleverne tidligere har skrevet læserbreve og dette forløb har fokus på en ny genre, debatindlæg, som også er en argumenterende teksttype, men har det særlige, at det indeholder en debat.

Læreren fortæller en lille anekdote om Sokrates og argumentation. Læreren fortæller videre, at der i dag også vil være fokus på appelformer. Læreren spørger, om eleverne kan huske forløbet om taler. Klassen nikker. Det er tydeligt, at eleverne har beskæftiget sig med appelformerne etos, logos og patos i et tidligere forløb.

Læreren fremhæver, at det, der bliver det nye i dette forløb, er, at de denne gang både skal læse andres brug af appelformer i debatindlæg og anvende det i egne skriftlige debatindlæg. Sidst beskæftigede de sig kun med det mundtligt.

Læreren aktiverer elevernes forhåndsviden gennem en fælles brainstorm. Læreren har skrevet argumenterende tekster på smartboardet og spørger eleverne om, hvad de kan huske om argumenterende tekster.

Udforskning og konsolidering

I denne fase er læreren først rollemodel og viser, hvordan hun læser og forstår dele af den argumenterende tekst, debatindlægget.

I den del af artiklen udpeger læreren i sin læsning først påstand og synspunkt og definerer forskellen. Derefter viser hun, hvordan argumentationen i eksempelteksten består af:

- Stillingtagen til andres synspunkter

Dette er en del af et inspirationsforløb om argumenterende tekster udarbejdet til undervisningsministeriet og emu.dk af et konsortium bestående af UCC, VIAUC, UC Sjælland og Institut for Pædagogik og Læring (DPU), Aarhus Universitet

- Gendrivelse af andres synspunkter
- Skribenternes synspunkter
- Eksempler, der underbygger skribenternes synspunkter
- Udtalelser fra eksperter eller undersøgelser som belæg for synspunkter

På denne måde synliggør læreren forskellen på et sagligt debatindlæg og et personligt.

Praksisafprøvning

Læreren: ”I sidder med overstregningstusser. Nu skal vi til at finde ud af, hvad der er synspunkter, argumenter og kilder.” Læreren gennemgår sammen med klassen, hvad der er påstande, synspunkter, argumenter og kilder. En elev spørger: ”Hvad er forskellen på en påstand og et synspunkt?” Læreren forklarer: ”I er alle sammen dårlige. Det er påstanden. Og så siger jeg, det synes jeg ikke. Det er synspunkt.” Læreren spørger, om der er brug for at tage flere eksempler fælles. Eleverne svarer ja, og de tager et par eksempler mere fra teksten fælles, hvorefter klassen selv går i gang. Eleverne understreger med tre farver tusser synspunkt, argument og kilder i artiklen. Læreren fortæller eleverne, at de bare skal finde to-tre eksempler af hver kilde, synspunkt og argument. Læreren: ”Målet er, at I kan vise, at I kan kende forskel på kilde, synspunkt og argument.”

Eleverne arbejder i grupper om at læse resten af teksten, samt skelne mellem, synspunkt, argument og kilder.

Eleverne formidler deres viden til et andet makkerpar, hvorefter en fra hver gruppe formidler essensen af deres samtale til klassen. I denne proces er læreren aktiv og prøver hele tiden at fremhæve fællestræk, som noteres på tavlen og sammenholdes med de opstillede mål: Hvad ved vi nu om den argumenterende teksttype, debatindlæg?

Afslutning

Hver lektion afsluttes med, at læreren kobler dagens program til de opstillede mål og spørger ind til, hvor langt eleverne er kommet i deres læringsproces. Eleverne noterer deres læring i et hæfte/en portfolio.

Stilladseringsark

Stilladseringsark er forskellige typer af ark, der støtter elevernes læreproces. I denne lektion får eleverne for eksempel arket appelformer med eksempler på brugen af appelformer. Til sidst i lektionen får de også et udfyldt stilladseringsark, som er en analyse af debatindlægget Digitale medier gør os ufokuserede, middelmådige og stressede!

Stilladseringsarket blev brugt flittigt af eleverne i de øvrige lektioner.

Beskrivelse af 3.-4. lektion

Introduktion

Læreren giver resume af undervisningen sidste gang:

- I drøftede forskellen på læserbrev og debatindlæg.
- Jeg viste og I fandt påstand, synspunkter og argumentation i et debatindlæg.
- Vi undersøgte komposition og appelformer i debatindlægget.

Dette er en del af et inspirationsforløb om argumenterende tekster udarbejdet til undervisningsministeriet og emu.dk af et konsortium bestående af UCC, VIAUC, UC Sjælland og Institut for Pædagogik og Læring (DPU), Aarhus Universitet

De følgende lektioner i forløbet indledes som beskrevet ovenfor med fokus på, hvad der blev arbejdet med i sidste dobbeltlektion.

Udforskning og konsolidering

Læreren viser eksempler på sprog, der er karakteristisk for argumenterende tekster og eksempler på brug af generelle vendinger i debatindlægget. Eleverne arbejder herefter sammen i makkerpar og finder eksempler på sprog, der er karakteristisk for argumenterende tekster, og generelle vendinger i debatindlægget.

Fællesgørelse

Samtale om, hvilke eksempler på sprog klassen har fundet og derefter samtale om myter, konklusioner, kilder, appelformer. Eksempler synliggøres på tavlen.

Opgave: Skriv et debatindlæg

Opgaveformulering med mål og modtagergruppe vises på boardet og deles ud til eleverne. Læreren lægger op til skriveprocessen. Eleverne skal finde de synspunkter, argumenter og appelformer, de vil anvende i deres debatindlæg.

Eleverne arbejder individuelt og udvælger et antal synspunkter fra udvalgte artikler som omdrejningspunkt for eget debatindlæg. Eleverne skriver synspunkter i første kolonne i et kolonnenotat. I anden kolonne formuleres argumenter for og/ eller imod synspunktet. I tredje kolonne noteres, hvilken appelform der skal benyttes.

Fællesgørelse

Samtale om eksempler på synspunkter og argumenter for og imod synspunkter samt eksempler på, hvilke typer af appelformer der kan understøtte et givent argument.

Opgavebeskrivelse: Skriv et sagligt debatindlæg med forældre til unge som målgruppe.

- I skal nu skrive et debatindlæg som optakt til et temaforældremøde om unges brug af elektroniske medier.
- I debatindlægget skal I anvende viden om unges brug af elektroniske medier fra de fire artikler.
- I skal også i jeres debatindlæg bruge jeres viden om argumentation, kilder og appelformer relevant, så det fremmer kommunikationen med målgruppen.
- Dertil skal jeres debatindlæg korrekturlæses og layouts, så det fremmer kommunikationen med målgruppen.
- Til sidst uploader I jeres debatindlæg på forældreintra i mappen senest den xx.

Planlægning af debatindlæg

Læreren lægger op til at skrive noter til debatindlægget i kompositionsmodellen, og eleverne skriver stikord til deres debatindlæg i kompositionsmodellen og begynder derefter skriveprocessen. Eleverne skriver det første udkast færdigt hjemme.

Afslutning

Læreren beder eleverne to og to give eksempler på sprog, der er karakteristisk for argumenterende tekster og generelle udtryk. Hvad var svært? Næste gang skal eleverne skrive videre på deres debatindlæg.

Dette er en del af et inspirationsforløb om argumenterende tekster udarbejdet til undervisningsministeriet og emu.dk af et konsortium bestående af UCC, VIAUC, UC Sjælland og Institut for Pædagogik og Læring (DPU), Aarhus Universitet

Stilladseringsark

I denne dobbeltlektion stilladseres eleverne ved hjælp af forskellige stilladseringsark. I forbindelse med at eleverne skal finde sproglige udtryk og vendinger, der er karakteristiske for den argumenterende teksttype, debatindlæg, får de et stilladseringsark om sprog i argumenterende tekster.

Og når eleverne skal finde stof til deres egne synspunkter og argumenter fra de konkrete artikler, får de stilladseringsark som støtte med kolonnerne:

- Myter
- Konklusion
- Kilder
- Appelform

Endelig får eleverne stilladseringsark som støtte med disse kolonner til selv at udvælge synspunkter og finde saglige argumenter, der kan overbevise modtagergruppen, forældre:

- Synspunkt
- For
- Imod
- Appelform

Beskrivelse af 5.-6. lektion

Introduktion

Introduktionen foregår som beskrevet under 3.-4. lektion.

Udforskning og konsolidering

Læreren viser to eksempler på synspunkt og argumentation. Herefter fælles samtale om forskelle.

Læreren lægger op til, at eleverne i responsgrupper giver hinanden respons på deres første udkast til debatindlæg. De skal vurdere, om målene er opfyldt og markere eksempler på opfyldelse. Eleverne skal markere eksempler på:

1. synspunkter med rød farve
2. argumenter med blå farve
3. brug af kilder med grøn farve
4. sproglige udtryk, der er karakteristiske for argumenterende tekster understreges
5. generelle udtryk med fed.

Endelig skal de vurdere deres debatindlæg i forhold til kompositionsmodellen.

Eleverne arbejder derefter sammen i makkerpar og giver i fællesskab respons på først den enes tekst og derefter den andens. De læser teksterne af flere gange med forskelligt fokus for hver gang:

1. Synspunkt, argument, kneb og kilder.
2. Appelformer, sproglige udtryk, der er karakteristisk for argumenterende tekster og generelle vendinger.

Dette er en del af et inspirationsforløb om argumenterende tekster udarbejdet til undervisningsministeriet og emu.dk af et konsortium bestående af UCC, VIAUC, UC Sjælland og Institut for Pædagogik og Læring (DPU), Aarhus Universitet

3. Kompositionsmodel.

Herunder beskrives to eksempler på denne fase fra praksisafprøvningen:

Eksempel 1

Eleverne har planlagt deres debatindlæg og har lavet et første udkast. Som indledning til lektionen bruger læreren uddrag af to elevtekster, fordi hun kan se, at en del elever ikke helt har forstået, hvad det betyder at benytte kilder som ekspertkneb i argumentationen. Hun viser nedenstående eksempler på boardet og spørger eleverne, hvilken forskel de kan se, og hvilke synspunkter, de tror, der har størst mulighed for at overbevise forældre:

1. Jeg synes ikke, forældre skal være bange for at lade deres børn spille computerspil, fordi de lærer af det, og samtidig slapper de også af efter en lang dag.
2. Der er uenighed om, hvorvidt børn bliver voldelige eller ej. ”Det er ikke mediet, der fører til den aggressive tilgang, som varer kort. Det er konkurrenceelementet, som gør, at vi bliver tændte, og det fremmer menneskers aggression instinktivt. Du kan måle det samme efter andre konkurrencer” siger psykolog Johan Eklund.

”Men gennem de sidste 25 år, hvor computerspil og konsolspil er blevet hvermandseje, er tilfældet af grove voldstilfælde faldet” påpeger Carsten Jessen.

Så man kan ikke rigtig blive enige om, hvor vidt man bliver voldelige eller ej, men Carsten Jessen opfordrer forældre til, at sætte sig ind i spillene og selv vurdere, om et spil er o.k. til deres barn, i stedet for at se på aldersgrænsen.

Eleverne er ikke i tvivl om, at tekst 2 har det største potentiale i den retning. Læreren markerer på tavlen, hvor i teksten der er brugt ekspertkneb som belæg for synspunktet og lader teksten stå, mens hun beder eleverne læse deres tekster igennem og tjekke, at de har kilder som belæg for deres argumentation.

Efter at eleverne har skrevet deres andet udkast, skal de i makkerpar evaluere deres tekster. De instrueres i, hvordan de skal markere de forskellige elementer. I første omgang er der kun fokus på at markere synspunkter, argumenter og kilder. I næste omgang markerer de appelformer, sproglige udtryk, der er karakteristiske for argumenterende tekster, samt generelle vendinger. Og til sidst markerer de kompositionen.

Eksempel 2

To elever er i gang med at finde kilder i den enes debatindlæg, da følgende samtale udspiller sig:

A. ”Du har jo slet ingen kilder.”

B. ”Har jeg ikke?” siger eleven og leder igen i teksten. ”Gud nej!”

Den ene elev spørger læreren: ”Hvordan kan vi markere kilder i B’s debatindlæg, når hun slet ikke har nogen?”

Læreren svarer: ”Så var det da godt, at I fik øje på det, for så kan B jo nå at få tilføjet nogle kilder, inden hun afleverer i morgen. Hvor, tænker I, det kunne være passende at underbygge argumentationen med kilder?”

De to elever læser debatindlægget igen og finder ved fælles hjælp tre steder, hvor der kan indsættes kilder.

Eleverne tog opgaven med at vurdere hinandens debatindlæg meget seriøst. Alle virkede oprigtigt interesserede i at løse opgaven på bedste måde. De helt konkrete mål for, hvad debatindlægget skulle indeholde på såvel form- som indholdssiden og evalueringsformen har muliggjort en konkret og

Dette er en del af et inspirationsforløb om argumenterende tekster udarbejdet til undervisningsministeriet og emu.dk af et konsortium bestående af UCC, VIAUC, UC Sjælland og Institut for Pædagogik og Læring (DPU), Aarhus Universitet

fokuseret makkerrespons, hvor eleverne gennem dialog endnu en gang bliver bevidste om karakteristiske træk ved den argumenterende teksttype, debatindlæg.

Afslutning

Lektionen afsluttes med eksempler på respons i forhold til hvad eleverne nu ved om, og eleverne får til opgave at skrive deres debatindlæg færdigt til den følgende lektion.

Beskrivelse af 7.-8. lektion

Introduktion

Læreren giver som i de tidligere lektioner et resume af undervisningen og gennemgår dagens program:

- Tjekke at argumentationen er målrettet målgruppen forældre til unge. » Læse korrektur og layoute debatindlæg.
- Selvevaluering.

Udforskning og konsolidering

Der startes med en samtale om, hvilken type argumenter der kan tænkes at fungere på forældre til unge. Læreren viser, hvordan debatindlæg er layoutet og præsenterer et selvevalueringsark. Eleverne læser derefter deres debatindlæg igennem og tjekker, at det er målrettet målgruppen, læser korrektur og layouter teksten. De er også opmærksomme på, om deres rubrik fænger.

Eleverne er nu så langt i processen, at de skal til at evaluere, hvorvidt deres endelige debatindlæg opfylder målene. Som stilladsering til dette har de et evalueringsark.

Afslutning

Fælles samtale med udgangspunkt i:

- Hvad var svært?
- Hvad har eleverne lært?
- Næste gang ...

Beskrivelse af 9.-10. lektion

Introduktion

Læreren giver som i de tidligere lektioner et resume af undervisningen og gennemgår dagens program:

- Hvad ved klassen om genren debatindlæg?
- Hvad har vi lært?
- Fra skriftlig til mundtlig formidling med ét-minuts-taler.
- Forberedelse af temaforældremøde. Læreren beder eleverne om at reflektere over, hvad der i forløbet var med at understøtte og fremme deres læring ift. at skrive et debatindlæg, og om der var noget, der var hæmmende eller hindrende for deres læring.

Fællesgørelse

Læreren er ordstyrer i forhold til spørgsmålet om, hvad klassen nu ved om genren debatindlæg:

Dette er en del af et inspirationsforløb om argumenterende tekster udarbejdet til undervisningsministeriet og emu.dk af et konsortium bestående af UCC, VIAUC, UC Sjælland og Institut for Pædagogik og Læring (DPU), Aarhus Universitet

- Hvad har fungeret?
- Hvad har frustreret?

Udforskning og konsolidering

Ét-minuts-taler ud fra pointer i eget debatindlæg - Læreren styrer tid og rammer.

Eleverne forbereder en ét-minuts-tale ud fra pointerne i deres debatindlæg. De finder sammen to og to og holder på skift en tale for hinanden på ét minut ud fra eget debatindlæg. Seancen gentages tre gange.

Forberedelse af temaforældremøde

Forældregruppen har besluttet, at eleverne ikke må have deres smartphones i skoletiden. Eleverne deles i tre grupper som forbereder indlæg til paneldebat:

- En gruppe skal argumentere for, at eleverne må have smartphones i skoletiden, og en gruppe argumenterer imod.
- En gruppe argumenterer både for og imod og kommer med et muligt kompromisforslag.

Afslutning

Læreren opsummerer, hvad ved vi nu om genren debatindlæg – mundtligt og skriftligt? Og hvad skal der ske næste gang?

Beskrivelse af 11.-12. lektion

Introduktion

Læreren opsummerer forløbet og gennemgår dagens program:

- Forberedelse af temaforældremøde – alle holder en ét-minuts-tale ud fra pointer i debatindlæg.
- Forberedelse af paneldebatmøde.
- Afholdelse af temaforældremøde.

Udforskning og konsolidering

Forberedelse af temaforældremøde – alle holder en ét-minuts-tale ud fra pointer i debatindlæg.

Eleverne forbereder og finpudser ét-minutstalerne hver især. Talen holdes for responsmakker, der har fokus på noget, der er lykket godt, og noget der kan forbedres.

Fællesgørelse

Generalprøve på ét-minuts-talerne for klassen. Undergrupperne finpudser oplæg og vælger en i gruppen, der fremfører det på forældremødet.

Udforskning og konsolidering

Forberedelse af paneldebatmøde. Mødet indledes med en ét-minuts-tale fra hver elev.

Fællesgørelse

Afholdelse af temaforældremøde. Forældrene kommer. De har haft mulighed for på forhånd at læse alle debatindlæg. Derefter er der paneldebat om forældregruppens beslutning om, at eleverne ikke må anvende deres smartphones i skoletiden. Forældrene byder ind undervejs. Lærer og kontaktførelse samler op især i forhold til mulige kompromisforslag. Det er et temaforældremøde, så formålet er at

Dette er en del af et inspirationsforløb om argumenterende tekster udarbejdet til undervisningsministeriet og emu.dk af et konsortium bestående af UCC, VIAUC, UC Sjælland og Institut for Pædagogik og Læring (DPU), Aarhus Universitet

oplyse og belyse emnet. Forældregruppens evt. ændring af deres beslutning på baggrund af debatten kan ske efterfølgende.

Eleverne fremfører på skift de forberedte debatindlæg for, imod og kompromismuligheden.

Afslutning

Opsummering og endelig evaluering af forløb.